

[Kirkeministeren]

steder kommer af med lidt færre penge, fordi man får et større tilskud til kirkerestaureringerne. Derfor er der altså ikke tale om, at den statslige og den kommunale økonomi bliver påvirket heraf. Det statslige bidrag til folkekirken ændres heller ikke herved.

Hvad angår spørgsmålet om forvaltningen af kapitalerne, er det selvfølgelig rigtigt, det, som blev citeret af hr. Henning Nielsen. Det er den samme bestemmelse, som står nu, og der står altså i bestemmelsen »efter kirkeministerens bestemmelse«. Man har opretholdt den sondring, man havde tidligere mellem land og købstæder, i denne økonomiske sammenhæng. Købstæderne forvalter selv deres midler, det gør landområderne ikke. Det vil altså sige, at der i selve loven ikke sker nogen ændring, men det er klart, at økonomiudvalget i sit arbejde har behandlet det spørgsmål, og det er rigtigt, som det er nævnt, at man er kommet frem til, om ikke alle kapitaler burde forvaltes i stiftsøvrighederne. Jeg siger bare, at der ikke ved selve lovparagraffen er taget stilling til, om det skal følges til punkt og prikke. Jeg mener for øvrigt også, at det er et spørgsmål, som skal drøftes noget mere, før man tager stilling til det. Der skal under alle omstændigheder, hvis man laver en sådan ordning, være en overgangsordning for de købstæder, for hvem en sådan ændring ville få en ret indgribende betydning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 62:

Forslag til folketingsbeslutning om statsstøtte til medborgerhuse.

Af Ingerlise Koefoed (SF) m.fl.
(Fremsat 15/3 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

SF ønsker med dette forslag at opfordre regeringen til at fremsætte et lovforslag om statsstøtte til medborgerhuse.

Forslaget er ikke ganske nyt. Man må vel sige, at det stort set er tekniske ændringer, der er foretaget, siden vi i sidste folketings-samling diskuterede samme emne. Min afvisning af forslaget i dag vil derfor også ske med de samme begrundelser. Det kan da vel ikke undre nogen.

Jeg mener, at der ikke er økonomisk mulighed for at imødekomme forslaget, men jeg må samtidig sige, hvis man fra regeringens side fandt, at det var værd at prioritere, at man naturligvis måtte finde disse penge inden for kulturministeriets ramme, og det mener jeg ikke er rimeligt. Jeg mener i høj grad, at medborgerhuse langt overvejende er en lokal opgave, som lokale grupper, kommuner og foreninger, må tage sig af, og som stort set ikke vedrører staten. Jeg siger stort set, fordi vi fra kulturministeriets side fortsat giver en vis støtte af et beskedent omfang, indrømmet, til projekter rundt omkring i landet, men det er ikke på nogen måde af den størrelsesorden, der er nævnt i forslaget. Det mener jeg altså faktisk heller ikke det skal være.

Jeg må på regeringens vegne afvise forslaget.

Helge Mortensen (S):

Det er rigtigt, som ministeren netop har nævnt, at det er en genfremsættelse. Derfor kan jeg også i det store hele henvide til, hvad mit partis ordfører dengang, fru Lise Østergaard, sagde om medborgerhuse. Jeg vil understrege her, at socialdemokratiet er interesseret i en udvikling, hvor der opføres eller etableres medborgerhuse i lokalsamfundet. Disse medborgerhuse skal danne ramme om borgernes aktiviteter, interesser, og skabe en samfundsdebat på tværs af de etablerede or-

[Helge Mortensen]

ganisationer, grupper, ideologi, alder og andre faktiske eller tænkelige skillelinjer i samfundet. Det er vores opfattelse, at udgangspunktet for disse medborgerhuse skal udspringe af lokale initiativer, at der skal være en fri tilgængelighed til disse huse, og at brugerne skal have indflydelse på og inddrages i ledelsen og i anvendelsen af husene.

I socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at det lokale engagement i etableringen af medborgerhuse er meget vigtig og afgørende for, at de kan leve op til de ting, som vi ønsker af dem. Dermed ønsker vi også, at kommunerne engagerer sig i medborgerhusene og kan tilskyndes til det fra folketinget.

Vi kan derfor nu, som vi kunne dengang, støtte dette forslag ud fra nogle principielle synspunkter. Det er vores opfattelse, at statsstøtten først og fremmest bør gives på etableringsudgifterne, og at driften i høj grad skal baseres på, at det må hvile i sig selv og måske bero på lokale tilskud. Imidlertid finder vi, at forslaget ikke er uden problemer. Vi må således pege på, at de 3 mill. kr., som foreslås afsat af statsmidler til dette område, ligesom ikke i sig selv har nogen relevans i forhold til, hvad man ønsker, og hvad man kan få for disse penge. Det er i hvert fald værd at se nærmere på det forhold.

I forslaget står der, at tilskuddene skal kunne gives til medborgerhuse etableret og drevet af kommuner, foreninger, grupper og bevægelser, og at medborgerhusene skal være åbne, og der skal være en bredde og en alsidighed i deres tilbud. Hvis medborgerhusene skal fungere og virke på tværs af bestående skillelinjer i samfundet, hvad vi altså mener de skal, forekommer det ikke særlig logisk eller hensigtsmæssigt, at f.eks. enkelte bestående foreninger skal kunne opnå tilskud til at åbne og drive et medborgerhus. Vi mener, at der må opstilles nogle kriterier, hvorudfra man kan vurdere, hvordan tilskud kan imødekommes, og vi vil i udvalgsarbejdet være opmærksomme også på det spørgsmål.

Per Stig Møller (KF):

Vi finder det naturligvis udmærket, at der foregår folkelig aktivitet om politik og kultur rundt omkring i landet og gerne så mange steder som muligt. Men det må også være et kulturpolitisk synspunkt, at ikke alt, hvad der foretages i dette land, skal subventionere

res af staten eller, som forslaget her går ud på, skal komme til live i kraft af udvalg, som nedsættes af kulturministeriet. Det kan ikke være en rigtig udvikling, at man intet kan foretage sig, uden man skal vurderes og vejes af et kulturministerium eller et andet ministerium, slet ikke, når det drejer sig om medborgerhuse, hvor så ministeriets udvalg skulle tage stilling til, hvad i lokalområderne der måtte være mest spændende. Derfor er vi enige med kulturministeren i, at dette – meget mere end det meste andet – er lokale anliggender, og kan derfor ikke støtte det.

Hanne Severinsen (V):

Forslaget ligner i høj grad et forslag, der blev behandlet sidste forår. Jeg kan tilslutte mig det, der blev sagt på det tidspunkt af vores ordfører, hr. Povl Brøndsted. Der er sådan set ikke grund til at tilføje så frygtelig meget mere. Jeg synes, at det er besynderligt, at man stiller et sådant forslag. Det er udtryk for en centralistisk tankegang og for, at kulturministeriet skal have fingre med i, hvad der skal foregå lokalt. Vi har en lang række klubhuse, vi har medborgerhuse, vi har forsamlingshuse, og det er noget, som er opstået ud fra lokale behov og lokale initiativer. Der har også mange gange været frivillighed i indsamling af beløb og den slags ting. Jeg mener, at det vil være helt forkert, hvis man pludselig gik over til at gøre noget af det til statslige subsidier. Hvis der virkelig er folkelig interesse i en kommune for at lave et sådant hus, er det også op til de lokale politikere at sørge for det. Hvis ikke de sørger for det, ja, så er det deres ansvar, og det kan de måske så risikere ikke at blive genvalgt på. Det må altså være det bærende princip, at vi sørger for, at tingene udspringer nedefra og ikke oppefra.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Der skal ikke herske nogen tvivl om, at det radikale venstre ser meget positivt på medborgerhuse. Bl.a. er det en medvirkende årsag til, at vi synes, at man skal strække sig meget langt for at bevare de små skoler, fordi vi ved, at disse ofte netop i små samfund opfylder samme behov som medborgerhuse.

Men når det er sagt, skal vi heller ikke lægge skjul på, at det netop er et område, hvor det kommunale selvstyre efter vor op-

[Dagmar Mørk Jensen]

fattelse fungerer, og hvor det bør fungere. De former, hvorunder medborgerhuse skal og kan fungere, kan variere meget fra egn til egn og alt efter samfundets størrelse, og netop derfor mener vi, at det er et område, der bør afgøres lokalt.

Det er vor opfattelse, at vejen til at få de medborgerhuse, man ønsker, går over valg af de rigtige medlemmer til kommunalrådene.

Vi skal ikke undlade at bemærke, at vi også finder det malplaceret ad økonomisk vej at søge at påvirke lokalstyrelserne på dette område på et tidspunkt, hvor man i øvrigt jævnligt beskærer kommunernes mulighed for at disponere efter egne ønsker. Vi kan ikke rigtig forstille os, at en eventuel statsstøtte til lokale medborgerhuse skulle falde som en ekstra appelsin i kommunernes turban.

Vi kan således ikke anbefale forslaget.

Poulsgaard (FP):

Somme tider har jeg en drøm. Jeg drømmer, at det kunne være meget interessant, hvis SF fik flertallet i denne folketingsaal. For hvis de fik flertallet, var de tvunget til at bekende kulør. Så blev de tvunget til at lade være med den overbudspolitik, de hele tiden kommer med. Man lefler stort set for hver evigste gruppe i dette land. Det eneste, man ikke lefler for, er kongehuset og militæret. Her ville man spare alle disse mange milliarder, som alle disse lyksaligheder vil koste samfundet, hvis man ville realisere SFs program. At det ville blive et meget, meget kedeligt samfund og man nok hurtigt ville komme ned på Polens stude, er en anden problemstilling, men den danske befolkning havde egentlig godt af at få SF til, så kunne den se, hvor fejl man stemte, da man afgav sin stemme.

Men ellers var jeg da meget spændt på at høre de radikale, for i dette spørgsmål som i alle andre spørgsmål er det de radikale, der bestemmer. Det må være dejligt at have så mange ministre under sig, som man kan jage rundt med. Vi hørte da i hvert fald her forholdsvis klar tale fra de radikale. Det var nej til det forslag, og når de radikale siger nej, er der ikke flertal, for i mit parti er vi også med på det hold, der siger nej. Vi siger aldeles ikke nej til medborgerhuse. Man må lave medborgerhuse, lige så tosset man vil. Der

står en masse huse, og hvis der er en gruppe mennesker, der vil købe et hus og lave nogle aktiviteter i det, skal de da have lov til det, hellere end gerne, havde vi nær sagt. Men vi siger nej til, at staten skal støtte det. Når husmandsbevægelser, arbejderbevægelsen og andre små bevægelser startede forsamlingshuse, ved vi, der var grobund for en kulturel udfoldelse. De klarede det uden at komme rendende til staten om støtte. Det var folk med meget længere arbejdstid og meget mindre økonomisk indsigt, end jeg vil formode at SFs medlemmer har, for de er nok nogle af de mest velaflagte i dette land. De kunne da ganske roligt selv finansiere det.

Vi har intet imod, at der bliver oprettet medborgerhuse, hellere end gerne siger vi, og vi vil ønske dem lykke til, men vi siger nej til at give statsstøtte dertil. Jeg kan da kun beklage, at den socialdemokratiske ordfører, der ganske vist havde visse betænkeligheder og visse ting, han ville have ændret, stort set sagde ja til det. Da de radikale sagde nej, er vi altså et flertal, der kan forhindre disse angreb på statskassen.

Tinning (VS):

Spørgsmålet er, om det kun er de rige, der skal have medborgerhuse, eller medborgerhuse skal være noget, som er åbent for alle.

Vi kan støtte hensigten i SFs forslag, og det kommer formentlig ikke bag på nogen. Vi har et enkelt punkt, som vi godt vil høre lidt nærmere til. Man siger, at det skal være en betingelse for at yde statstilskuddet, at huset er åbent for alle aldersgrupper, og at aktiviteterne er brede og alsidige. Jeg mener, at SF her løber en betydelig risiko for at rode sig ind i opbygningen af endnu et besynderligt statsligt kontrolorgan, som ikke nogen kan være tjent med. Jeg melder mig hellere end gerne under den siddende regerings afbureaukratiseringsfane med horn og trompet og sådan noget.

Uenighed med den siddende regering opstår selvfølgelig dér, hvor jeg siger, at staten alligevel bør stille nogle penge til rådighed. Hr. Poulsgaard har ret i, at den eksisterende medborgerhusbevægelse ligger i forlængelse af bevægelsen omkring forsamlingshusene og folkets huse, men hr. Poulsgaard ved også, at hvis man tilslutter sig disse tanker om, at det må folk selv finde ud af, at de, der vil købe

[Tinning]

et hus, kan jo købe et hus, og at har man penge, kan man få, og alle de andre kan bare lade være, så er det klart, at denne medborgerhusbevægelse lige præcis bliver bevægelsen for de rige. Det kan jeg ikke se hvorfor vi eller for den sags skyld hr. Poulsaard skulle støtte.

Jeg mener, at man bør statsstøtte f.eks. som beskrevet i forslaget, men så siger man, at i det øjeblik at disse huse fungerer som åbne, lokale tilbud, er det godt nok, og i det øjeblik at de er brugerstyrede, er det også godt nok. Hvis folk lokalt finder ud af at tilrettelægge medborgerhuse på den ene eller den anden måde, mener jeg, at vi må være tilfredse med det. Jeg synes ikke, at det er heldigt at begynde at opbygge et eller andet kontrolorgan. Det er jo plathamrende umuligt at opbygge et statsligt kontrolorgan, der på en ordentlig måde kan se efter, om det fungerer bredt og alsidigt. Tænk bare på disse radio-TV-debatter, vi allerede har herinde i forvejen.

Alle kan blive enige om at beklage ungdomsarbejdsløsheden, men vi har også en socialminister siddende, som taler om, hvor vigtigt det er med de ældres selvaktivitet. Et medborgerhus er faktisk et sted, hvor både de unge og de ældre – det kan man se i dem, der eksisterer – har mulighed for at udfolde sig kulturelt og at hente nye sociale erfaringer. På den baggrund forekommer det utroligt, nej, det vil jeg såmænd ikke sige, men det forekommer alligevel usammenhængende, når man siger, at hvis ikke man kan finde pengene lokalt, kan det ikke blive til noget. Jeg mener, at det må være en statslig opgave at sige, at hvor der er et initiativ, dér støtter vi det. Det er ikke sådan, at staten skal dele penge ud og se, om der er nogen, der vil bruge dem. Hvor der er et initiativ i gang, går staten ind og støtter netop for at sikre et kulturelt liv, hvad der som bekendt, for så vidt det får lov at vokse frit, betyder, at man sparer – det er til dem, der er så interesseret i statsbudgettet på en lang række andre områder, f.eks. på sygehusområdet, når vi snakker om ældre, f.eks. på socialområdet, når vi snakker både om de ældre og de unge, det hjælper på ungdomskriminalitet, og der kunne nævnes mange andre ting.

(Kort bemærkning).

Poulsaard (FP):

Hr. Tinning snakker om de rige. Hvem er de rige? Jeg tror, at hvis hr. Tinning somme tider kom væk fra VS' kredse – jeg har somme tider indtryk af, at det er sådan gudsforladte kredse, og simpelt hen sådan nogle kedelige karle, som ikke kan smile ad noget og heller ikke kan dyrke sport – og tog rundt og snakkede med ganske almindelige danske, ville han se, hvad de bruger pengene til. De bruger pengene til rideudstyr til deres børn, til at gå til ishockey eller anden sport. Det er ikke bare de riges børn, det er alle. Det er de almindelige danskere; ikke de rige, der også tager til Mallorca og en hel masse andre steder hen. Disse almindelige danskere, som vil have medborgerhuse, kunne begynde at lave noget andespil. Jeg garanterer, at det er en sikker indtægtskilde. Man kunne tjene penge dér og kunne tegne aktier og den slags ting. Man kunne også lave papirindsamling, ja, man kunne lave en utrolig masse aktiviteter. Men det, der ville ske, hvis man vedtog dette forslag, ville måske være, at en 2-3 VSere eller SFere eller sådan nogle fyre rendte sammen. Så var det simpelt hen en aktivitet, som stat og kommune så skulle støtte. Nej, lad det være en folkelig aktivitet, der udmønter sig i disse medborgerhuse, folk, der selv tjener penge til det, og danskerne har råd til det, gud ske lov. Men bliver VS' og SFs forslag vedtaget, kommer vi ned på stenalderens niveau.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Hvis hr. Poulsaard skulle have lyst at løbe en tur en dag, kan vi da tage ud og dyrke noget sport og grine lidt over det. Det skal jeg såmænd ikke have det fjerneste imod.

Bortset fra det er der trods alt grænser for, hvor mange andespil der kan holdes i dette land. Nej, siger hr. Poulsaard. Ja ja, men der er dog i det mindste nogle fysiske grænser for, hvor mange andespil der kan holdes i dette land. Det kan vel selv hr. Poulsaard ikke finde på at benægte to gange. Selv fodboldklubberne holder jo det ene andespil efter det andet for at få det til at løbe rundt. Selvfølgelig kan man samle papir og sælge gamle aviser og holde andespil og alt det her, men det, det går ud på, er, at i det øjeblik folk er i gang med den ene eller den anden

[Tinning]

form for aktivitet, har fået samlet nogle penge ind, skal staten træde til og supplere. Det er det, det handler om.

Det, som jeg sagde om de rige, hentyder til, hr. Poulsgaard, at der ikke er ret mange pensionister, som har råd til at købe et hus og indrette et medborgerhus – det er der altså bare ikke. Normalt kan fremskridtspartiet og vi da blive enige om at kritisere pensionisternes aktuelle økonomiske vilkår, men vi kan ikke blive enige om, hvad man skal gøre ved det, men vi skal heller ikke stille fordringerne for højt. Sådan er det jo. Der er også masser af unge, ungdomsarbejdsløse, folk, der går på den såkaldte sultebestemmelse under bistandsloven, som heller ikke har penge til at købe sig et medborgerhus. Ja men hr. Poulsgaard må prøve ikke alene at opøse det, hr. Poulsgaard kalder almindelige danskere, men også prøve at snakke med nogle af de andre, som går rundt på gader og stræder. De kunne måske fortælle hr. Poulsgaard noget andet.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Nu fik hr. Tinning blandet en masse ind i det. Der kommer et forslag fra os om, at vi skal give pensionister 600 kr. mere i løn eller i pension. Det håber vi så vi kan blive enige om. Men selv om vi mener det, skal hr. Tinning da ikke sige, at alle pensionister i Danmark har det skidt. Gud ske lov har de allerfleste pensionister det da fremragende.

Så dette her sultecirkulære. Det er altså fantastisk, at man kan blive ved at bruge det ord. Hvem er det, der sulter i dette land? De, der lever af sultecirkulæret, har knallerter, båndoptagere og video. De har det hele, og skulle de ikke have råd til at give 1.000 kr. til en aktie til et medborgerhus, hvis der virkelig var behov for det? Selvfølgelig har de det. Men I vil have det hele stillet gratis til rådighed, og den store, gavmilde stat skal bare betale.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Nu skal vi passe på ikke at komme alt for langt væk fra medborgerhusene.

Jeg giver ordet til fru Dagmar Mørk Jensen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Jeg vil blot give en opskrift på, hvordan man i Nordjylland finder ud af at klare den slags problemer. I hvert fald har Thisted kommune fundet ud af at tage en skole, som ikke skulle bruges til skole længere, og via forskellige beskæftigelseslove og ting og sager ladet de arbejdsløse selv sætte den i stand. Nu fungerer den som medborgerhus, og den bliver styret af de grupper, der bruger den. Kommunen blander sig ikke i, hvordan den bliver styret, men den giver et vist tilskud hvert år.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Problemet er i al sin enkelthed, at der er kommuner i dette land, der er forskellige fra Thisted kommune, også i dette spørgsmål.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Det er tydeligt, at man kom langt omkring. Kristeligt folkeparti afviser forslaget. Det må være et kommunalt anliggende, hvordan man vil indrette sig, om der skal være medborgerhuse eller ej.

Gade (SF):

Den sidste bemærkning viser nok noget om det, der ligger bag den afvisning, som regeringspartierne er kommet med. Det skal være en kommunal afgørelse. Det er nok i virkeligheden det store skel her. Det er ikke spørgsmålet om menneskenes indflydelse, men kun et spørgsmål om den kommunale, altså byrådets, bestemmelsesret over dette.

Jeg vil sige til fru Hanne Severinsen, at centralismen i dette forslag har ikke noget at gøre med de mennesker, som er ved at lave et medborgerhus, eller som tænker på, at de har brug for et medborgerhus. De står ofte i den situation, at de har lavet et godt forarbejde, skaffet nogle penge, men når de beder om støtte, vil nogle i byrådet eller andre bestemme, hvordan det medborgerhus skal styres, og efter hvilke kriterier lokalerne skal benyttes osv.

Der kunne en ordning, hvor man efter en eller anden automatik kunne få tilskud til etablering og drift af medborgerhuse, være en håndsækning til de grupper eller bevæ-

[Gade]

gelsler, som arbejder for at oprette medborgerhuse.

Kulturministerens argument imod var først og fremmest et økonomisk argument. Jeg forstår det ikke helt, fordi vi næsten har overdrevet, hvad det ville koste, ved at skrive 3 mill. kr. i vores forslag. Det reelle ligger selvfølgelig i, at kulturministeren ikke vil sige, at det er en så vigtig opgave, at det skal prioriteres. Det forstod jeg også er det karakteristiske, det gennemgående for regeringspartierne betragtninger og også for det radikale venstres ordfører.

Hvis nu der fra det radikale venstre i stedet for havde været nogle betænkeligheder om kriteriet for, hvornår man kunne få støtte udbetalt, havde jeg selvfølgelig været lidt mere tilfreds, i stedet for en afvisning, som i høj grad knytter an til, at beslutningen skal ligge, hvor den ligger, altså i kommunalbestyrelserne, og til økonomi. Jeg er ked af, at de radikale har valgt at afvise forslaget så markant, som man sådan set har her. Det interessante er jo så, at den radikale ordfører henviser til, forstår jeg, gode erfaringer i Thisted. Jeg er i den situation, at jeg også kender lidt til erfaringerne i Thisted, jeg tror nok, de er ret gode. Men sådan er det ikke alle steder, som hr. Tinning påpegede. Der er mange steder, hvor grupper og folk har et reelt behov for at etablere medborgerhuse, men hvor man efter nogle forskellige kriterier i kommunalbestyrelsen ikke ønsker at fremme denne udvikling.

Af hr. Poulsgaards indlæg fik jeg det indtryk, at dette forslag kostede 3 mia. kr., men jeg tror, at hr. Poulsgaard ikke har læst det. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at der står 3 mill. kr. – mill. betyder millioner og ikke milliarder. Dette forslag ville ikke ruinere Danmark. Jeg synes, det er en fin idé at lave andespil. Man laver mange andre ting. Det sker alle steder, hvor folk er aktive og ønsker at oprette et medborgerhus. De samler mange penge sammen og giver megen gratis og fri arbejdskraft for at få det op at stå. Det er dem, vi har ønsket at give en håndsrækning med dette forslag, for hvis forslaget blev gennemført, ville vi få en konstruktion, som ville gøre medborgerhuse mere brugerstyrede, end vi ser i mange tilfælde, hvor det klart er en kommunalpolitisk styring.

Når vi har valgt at genfremsætte et forslag, som vi har haft til behandling for ikke

så lang tid siden, skyldes det, at den aktuelle situation med høj arbejdsløshed, med høj ungdomsarbejdsløshed, understreger for os i hvert fald, at vi har brug for nogle kulturpolitiske initiativer. Jeg er helt sikker på, at medborgerhusinitiativer er nogle af de bedste initiativer, man kan tage i denne arbejdsløshedssituation. Medborgerhuse er steder, hvor man både får muligheder for social kontakt og for udfoldelse. Man får mulighed for, sådan lidt højtideligt sagt, at få den værdighed, som mange langvarigt arbejdsløse begynder at miste igen.

Det har mange steder, i mange initiativer for medborgerhuse, været svært imod et bystyre, der ikke vil støtte dem, og vi synes, at det er urimelig svært, selv om det nogle steder er lykkedes.

Jeg var glad for de pæne betragtninger, som socialdemokratiets ordfører kom med om forslaget. Jeg forstod, at socialdemokratiet især var interesseret i en etableringsstøtte. Det kunne vi jo se på. Jeg vil sige til hr. Tinning fra VS, at jeg er helt åben over for en diskussion om det, som han kaldte et statsligt kontrolorgan, men som jeg nok synes er lidt for kirkantet udtrykt.

Men jeg må altså konstatere, at efter de radikales melding har vi ikke de store chancer for at få forslaget vedtaget, men vi kan da i udvalget prøve at få behandlet nogle af de problemstillinger, som jeg vil håbe at der er en vis forståelse for herinde: de arbejdsløses og de unges situation. Det er underprivilegerede grupper, som ikke har den økonomiske formåen. Det er jo ikke Lyons Club og den slags, vi taler om her. Jeg håber, at der er en vis forståelse for, at initiativer for medborgerhuse er vigtige og netop nu bør prioriteres.

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Jeg har faktisk læst forslaget. Jeg læser ikke alle de forslag, der kommer fra SF, det skal jeg ærligt vedgå, men I er også meget, meget produktive, det må jeg også vedgå. Jeg er godt klar over, at der står 3 mill. kr. Men jeg kan også min lille tabel, og jeg kan faktisk også min Danmarkshistorie, og den siger mig, at får du først etableret en lov, så accelererer det, så stiger udgifterne år for år. Derfor kan det, der starter småt, godt ende med

[Poulsgaard]

at blive en stor udgift for staten. Jeg fatter stadig ikke, at der skulle være så stort behov for disse medborgerhuse. Hvis der er det, så lad dem da starte det. Vi har ungdomsklubber, vi har fritidshjem, vi har haller, vi har skoler, vi har så mange steder, hvor folk kan samles og der kan udfoldes aktiviteter, men altså denne gang, hr. Gade, havde jeg faktisk læst forslaget.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Der har flere gange under debatten været talt direkte til medlemmer og ministre. Jeg må lige minde om, at det er ikke tilladt ifølge forretningsordenen.

(Kort bemærkning).

Hanne Severinsen (V):

Det var hr. Gade, der talte om centralisme i forbindelse med, at vi ikke ville lade staten betale eller hjælpe med at betale til disse medborgerhuse. Jeg synes, det er udtryk for en tankegang, hvor man åbenbart nærer meget mistillid til kommunerne. Hvis der virkelig var tale om så stort et behov, at man også kunne rejse penge og arbejdskraft og man oven i købet kunne vise, at der var et lokale, hvilke kommuner kunne så tænkes at afvise dette? Måske kunne nogle ganske få meget store kommuner, som i øvrigt mange gange er styret af et socialistisk flertal, tænkes at afvise det. Det tror jeg hænger mere sammen med, at det er meget store kommuner, og at de derfor i virkeligheden ikke har det lokale selvstyre, de burde have. Men dér, hvor man virkelig er tæt på sine vælgere, vil man da selvfølgelig også lytte til, hvad der sker nedefra.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

I forlængelse af det, fru Hanne Severinsen var inde på – det var præcis det samme, der fik mig til at reagere – synes jeg, vi må passe på, at vi ikke ligger under for denne generelle mistillid til vore kommunale kolleger. Kommunalpolitikere er faktisk ikke dårligere end folketingspolitikere, og de er præcis lige så interesserede i at leve med i det samfund, hvis borgere de repræsenterer, som vi er. Lad os lade være med at bilde os selv ind, at hvis ikke folketinget griber ind, sker der ingenting. Der kan altid nævnes eksempler på

nogle bystyrelser, der ikke følger med, og som er for sløve i optrækket, men lad os lade være med at generalisere.

Jeg synes, at der er en grund til, at man må afvise et statsligt initiativ. Vi har statslige opgaver, som ingen kommuner hjælper staten med, og hver eneste gang man inden for rammen skal finde penge til nye initiativer, risikerer man igen at udsulte statslige institutioner, således som det er sket i Årevis, fordi bevillingerne er gået til at lægge noget ud til kommunerne. Det må jeg advare imod. Jeg synes ikke, det er forsvarligt at blive ved med at tage pengene fra institutionerne. Jeg ved da godt, at SFs svar vil være, at så forøger vi bare kulturministeriets rammer, men det er jo ikke kulturministerens eller regeringens udgangspunkt.

Der er også en anden ting, som jeg synes er ubehageligt ved dette forslag, og det er tendensen til, at man ustandselig skal have skabt nogle systemer omkring alting. Jeg ved godt, at det vil blive opfattet som småborgerlig sparsommelighed og fedtethed, at man ikke vil være med til at give disse penge. Men jeg vil advare imod, at man, så snart man får en gruppe engageret i et eller andet, skal til at organisere det, og man skal til at ansøge, og så skal der komme 20 pct. fra staten og 40 fra kommunen og 30 fra amtet, og jeg ved ikke hvad. Det hele skal ind i nogle faste systemer, som i høj grad er med til at tage gejsten fra dem, som skulle være med til at skabe det selv. Man skal have anlægsbevillinger og byggetilladelser, og byggeforvaltningen i kommunen skal sættes ind på at restaurere huset, hvorefter man ikke må røre en hånd selv til sidst. Man får nogle fine, flotte projekter, som totalt har mistet det indhold, som de faktisk skulle have, nemlig, hvad jeg er meget enig i, den værdi, der kunne ligge i, at unge var med til at skabe noget selv. Men man får skabt nogle store fine systemer, som gør, at ethvert indhold glider ud og bliver meningsløst.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

De sidste to indlæg forstod jeg ikke, fordi der bliver talt om systemer, som tager gejsten fra folk. Jeg er helt enig i, at der er masser af systemer, der tager gejsten fra folk, og så er jeg ret sikker på, at mange af de systemer er

[Gade]

statslige eller kommunale, men dette er faktisk et forslag, som præcis er indrettet til, at grupper, foreninger, bevægelser, kan fungere helt på deres egne præmisser uden om det system, som de ofte bliver presset ned i af det såkaldte lokale selvstyre, som fru Hanne Severinsen roste, fordi kommunerne vil have det på deres bestemte måde, hvis det rammer lidt ved siden af de normer, som de måske mener er de eneste rigtige. Det er netop for at undgå disse systemer og det pres og den lyst til at lægge det i faste rammer, at vi har fremsat dette forslag.

Til fru Hanne Severinsen vil jeg så til sidst sige, at jeg faktisk tilkendegav en betydelig åbenhed over for det, hr. Tinning sagde, om administrationen af det. Det trækker jo præcis i den modsatte retning af det, fru Hanne Severinsen sagde om forslaget.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Hvis man skulle tage kulturministerens indlæg og hendes principielle udlægning af disse problemer for pålydende, ville det, så vidt jeg kan høre, blive komplet uforståeligt, hvorfor man giver den såkaldte opmuntringsstøtte fra statslig side. Det forekommer mig, at det, der i virkeligheden foregår, er, at kulturministeren siger, at det er fuldstændig og alene et lokalt anliggende, hvortil der så kommer en argumentation, som bl.a. indeholder noget om, at man jo altid kan nævne eksempler på kommuner, som er lidt genstridige, og det gider vi ikke høre, for det er noget småpilleri. Det er nemlig de eksempler, vi bruger til at vise, at der rundt omkring er nogle, der ikke kan komme igennem; men det vil kulturministeren ikke høre tale om. Kulturministeren siger sekunderet af fru Hanne Severinsen, at kommunerne i princippet er gode nok og forsøger at have kontakt med deres vælgere og opfylder deres ønsker. Der er ingen problemer. Staten skal bare holde sig væk.

Det kunne man godt mene, ikke sandt, men hvorfor giver staten så opmuntringsstøtte? Det tror jeg staten gør, fordi kulturministerens første synspunkt ikke holder, fordi kulturministeren udmærket ved, at der kan være behov for at gå ind fra statslig side og spæde til til nogle lokale initiativer. Det, der så er tilbage, er simpelt hen den ideologiske

og den politiske diskussion, som går på, hvor meget vi så skal gå ind. Der siger kulturministeren: 3 mill. kr., nej, nej, nej, det har vi overhovedet ikke, og vi kan jo i øvrigt finde noget til alt muligt andet, ikke sandt. Men den argumentation er ikke spor principiel, den går på noget andet, nemlig på, hvor meget vi nu skal klatte på det dér område. Men mener ministeren, at dette kun er et lokalt anliggende, eller mener ministeren det ikke?

Jeg mener også, i forlængelse af fru Hanne Severinsens indlæg, at der i det ligger en afskaffelse af denne opmuntringsstøtte. Det vil vi være imod, men det vil der dog være en slags sammenhæng i.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

I princippet, hr. Tinning, ville jeg sådan set være af den opfattelse, at vi burde stryge en støtte, hvis det gjaldt om at lave en etableringsstøtte og en driftsstøtte. Det, jeg mener kan være rimeligt at give en opmuntring til, er anskaffelse af noget udstyr, f.eks. noget filmudstyr eller sådan noget, som beforder nogle kulturelle aktiviteter. Det er noget af det, vi giver støtte til. Men vi går ikke ind med en varig driftsstøtte fra kulturministeriets side. Jeg kan sige, at det årlige beløb, som vi opererer med, ligger i størrelsesordenen 300.000–400.000 kr. fordelt på 10–15 ansøgere om året. Det er ikke etableringsstøtte eller driftsstøtte, som forslaget her taler om. Det er alene nogle tilskud til nogle anskaffelser, til nogle arrangementer og til lidt igangsættelse. Andet er det faktisk ikke, så det har ikke rigtig noget med dette forslag at gøre.

(Kort bemærkning).

Tinning (VS):

Nej, disse bemærkninger har måske ikke så meget med det foreliggende beslutningsforslag at gøre, men det har med sagen at gøre. Kulturministeren kan ikke både sige, at det kører for så vidt udmærket i kommunerne, og vi vil ikke gå ind i drifts- og etableringsstøtte, og så alligevel samtidig have en særlig konto, som giver en lille smule opmuntringsstøtte hist og pist. Her mener jeg, at tingene ikke hænger sammen. Det, det i virkeligheden handler om, er, at kulturministeren også i praksis har indset, at kommunerne ikke altid gør, hvad de skal. En gang

[Tinning]

imellem må vi gå ind og støtte, hvad enten det så er et filmapparat, eller hvad dølen det er.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Der skal tales pænt.

Tinning (VS):

Tale pænt. Jeg sagde »hvad dølen«. Det er vel pænt nok til, at man må sige det her.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg må bede hr. Tinning ikke at bruge kraftudtryk fra folketingets talerstol.

Tinning (VS):

Det må jeg søreme sige. Det, som var mit synspunkt, er stadig væk, at der ikke er sammenhæng, når kulturministeren både siger, at kommunerne godt kan klare det, og derfor holder vi os væk, og så samtidig erkender: jeg ved godt, det er meget begrænset, og at der selvfølgelig må ydes opmuntringsstøtte, for en gang imellem kan kommunerne alligevel ikke. Og det er lige præcis dér, vi griber ind og siger, at dér, hvor der er initiativer i gang, bør der ydes en statsstøtte til disse grupper. Men jeg synes ikke, vi skal forlænge debatten. Jeg tror ikke, vi overhovedet bevæger os ud over de standpunkter, vi har, men jeg synes, denne mangel på sammenhæng var vigtig at få frem.

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Nej, det er muligt, det ikke bevæger nogen standpunkter, men lad mig give den faktiske oplysning, at kulturministeriet på sit budget har en konto, der hedder Andet kulturformidlende arbejde. Der er afsat ca. 1,5 mill. kr., som bliver givet til bevægelser, til grupper, til foreninger, til arrangementer rundt omkring til anskaffelser, til forskellige foretælselser og herunder altså også til medborgerbevægelser eller medborgerhusbevægelser, der af og til får en skilling. Det løber så op til disse 300.000-400.000 kr. pr. år, og det synes jeg altså stadig væk ikke har noget med dette forslag at gøre.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforlag nr. B 96:

Forslag til folketingsbeslutning om en udviklet produktion og distribution af video og støtte til nye forskningsinitiativer på området.

Af Gade (SF) m.fl.

(Fremsat 27/3 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for kulturelle anliggender (Mimi Stilling Jakobsen):

Også dette forslag fra SF minder til forveksling om et forslag, vi behandlede for et års tid siden, og jeg må igen på regeringens vegne afvise forslaget, faktisk igen med nogenlunde den samme begrundelse som sidst. Der er allerede i filmloven i dag mulighed for at tilgodese en hel del af det, som SF foreslår, og det mener jeg altså fortsat må være muligt. Jeg mener også, det er en vigtig opgave, og det tror jeg også jeg tidligere har givet udtryk for.

Jeg synes ikke mindst, at udviklingen på børnevideoområdet er væsentlig, og her er der i hvert fald sket det siden sidste gang, vi behandlede spørgsmålet i folketinget, at kulturministeriet i samarbejde med videobranchen har iværksat et halvårsforsøg om børn og video. Det kører i øjeblikket, og jeg går ud fra, at kulturudvalget er orienteret om det. Denne kampagne kører naturligvis på devisen, at det ikke er forbud, men vejledning, man ønsker at fremme. Den kører på en mærkning af film, således at man bedre kan vejlede forældrene om, hvad børnene med fordel kan låne, og hvad man skal hol-